

Ç.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: **13 Haziran 2024**
Sayı: **5528**
5428

13374

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı
olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. **11.06.2024**

tarafından yazılı

Gizem Özcan

Muğla Milletvekili

Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkiinde yapılması planlanan “Datça Yat Limanı Projesi” mülga Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı tarafından “Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)” çerçevesinde yayınlanan “1990 Yılı Yatırım Programı” kapsamına alınmıştır. T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından, Yap-İşlet-Devret modeliyle ilk olarak 1998 yılında ihale edilmiştir. Datça Yat Limanı projesine ait 1/1000 ölçekli İmar Planı 31/05/2007 tarihinde onaylanmıştır.

31.05.2007 tarihinde onaylanan imar planında, proje alanı 126.154 m2 olarak belirlenmiştir. Yat yanaşma yeri ve bu sahayı dalga etkilerinden koruyacak yaklaşık 555 m boyunda bir adet taş dolgu dalgakıran ve 700 m boyunda iskele yapılması planlanmıştır. Limanın yat bağlama kapasitesi farklı boyalarda 270 adet yata hizmet verecek şekilde belirlenmiştir.2012 yılında kısmi yer tesliminden sonra itirazlar üzerine, 2013 yılında inşaat faaliyetleri durdurulmuştur.

2021 yılında başlatılan ÇED sürecinde, 2007 imar planında 126.154 m2 olan alan 192.864 m2’lik alana 270 olan yat bağlama kapasitesi 426’ya yükseltilmiştir. 11.01.2022 tarihinde 1. İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapılmıştır. Toplantı sonucunda Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ile Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü görüşlerinin eksikliği ve projenin çevresel etkilerine ilişkin eksik değerlendirmelerin tamamlanması için ÇED süreci durdurulmuştur.

ÇED sürecinin durdurulması ve yapılan itirazlar neticesinde 2023 yılında projenin yat kapasitesi 426’dan 270 yata ve çekek yeri 120’den 80 yata geri çekilerek güncellenmiş, 30 Ocak 2024 tarihinde projeye, ÇED Olumlu kararı verilmiştir. Proje’de, 270 yat kapasiteli bir yat limanından bahsedilmesine rağmen, gerçekte 550 yatlık bir proje (270 yat iskelelerde, 80 yat çekek yerinde, 100 yat mendirek iç yüzünde, 100 yat rıhtımda) söz konusudur.

Datça Yarımadası; 22 Kasım 1990 tarih ve 20702 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 22 Ekim 1990 tarih ve 90/1117 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi” tespit ve ilan edilmiştir. Ne var ki proje sürecinin, ÖÇK.B tanımına uygun olarak sahip olduğu biyolojik ve ekolojik özelliklerin bozulmadan devamlılığın sağlanması gereken bir bölgenin koruma şartlarına uygun hukuki ve bilimsel hassasiyetle yürütülmediği görülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planlar onaylanıp itiraz süreçleri tamamlanmadan gerek İmar Kanunu'nda gerekse Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinde imar planı olarak nitelendirilmeyen Aydın-Muğla Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planı'na dayandırılarak projeye ÇED olumlu kararı verilmesinin nedeni nedir? Bu karar Türkiye'nin Barcelona Sözleşmesiyle üstlendiği, korumayı geriye götürmeme taahhüdüne ilişkin Ek Protokole aykırı değil midir?
- 2) 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda çekek yeri yer almamaktadır. Datça'nın merkezinde Taşlık Koyu'nda, yatlar için tamir, bakım, imalathane anlamına gelen, bir nevi endüstri tesisi olan ve çevre etkileri bir tersaneden farklı olmayacak bir yat çekek yeri için neden özel bir planlamaya konu olmamıştır?
- 3) ÇED Olumlu kararına konu Proje'de, 270 yat kapasiteli bir yat limanından bahsedilmesine rağmen, gerçekte 550 yatlık bir proje söz konusudur. Sadece bu yanıltıcı kapasite bilgisi bile ÇED Olumlu kararını yeniden değerlendirmeye yeterlidir. Bu konuda bir çalışma yapacak mısınız?
- 4) Proje alanı içerisinde, şimdiye kadar yapılan kazılarda Helenistik zamandan kalma 3 adet Temelos anıt mezar da bulunan birinci derece arkeolojik sit alanı yer almaktadır. Proje'de arkeolojik sit alanı olan parsellerin, ÇED alanı dışında kaldığı belirtilmişse de etrafı tamamen yat limanı tesisleriyle çevrilmiş alanın inşaat alanı dışında kaldığını söylemek hukuka karşı hile niteliğinde değil midir? Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun projenin uygulanması konusunda açık ve net bir uygunluk görüşü var mıdır?
- 5) Ekosistem Değerlendirme Raporu'nda inşaat faaliyetleri sırasında canlıların üreme ve hibernasyon dönemlerine dikkat edilerek aralar verileceği yazsa da, iş planında buna dair hiçbir önleme ya da inşaat ara verme zamanına rastlanmamasının nedeni nedir?
- 6) 2012 yılındaki ilk yer teslimi sırasında başlayan inşaat sırasında Topan Ada yok edilmiştir. 20 dönüme yakın alan kazılmış, doldurulmuş, hafriyat yapılmış ve biyoçeşitlilik azaltılmıştır. 2023 yılında yapılan proje değişikliğinde, daha önce fazladan deniz dolgusu yapılan 10.740 m2'lik alandan dolgu malzemesinin kaldırılması, başka bir yerde yeniden 8.395 m2 alanda yeni dolgu yapılması planlanmaktadır. Bu dolgu transferinin yeni bir ekolojik yıkıma yol açmaması bilimsel olarak mümkün müdür?
- 7) Gerekli, dolgu malzemesinin temini, 72738 Ruhsat Numaralı Özberk İnş. Turz. Tic. Mad. ve San. Ltd. Şti. firmasına ait kalker ocağından yapılacaktır. Ancak bu ocakla ilgili dava süreci sürmektedir. Bu davanın neticesi beklenmeden, taş tedarikine ilişkin değerlendirme yapılması mümkün müdür?
- 8) Datça Yarımadası Akdeniz fokunun yaşam alanıdır. Akdeniz foku özel bir alt türdür, toplamda 4 ülke karasularında yaşamaktadırlar ve türün toplam popülasyonundan sadece 600 birey kalmıştır. Akdeniz foklarını korumaya yönelik herhangi bir çalışmanın olmaması ülkemizin uluslararası taahhütlerine aykırı değil midir?
- 9) Proje, Datça'da bulunan ve birinci derecede koruma altında olan deniz çayırlarının (*Posidonia oceanica*) geri döndürülemez biçimde zarar görmesine neden olacaktır. Bu konuda herhangi bir önlem alınmış mıdır?
- 10) Planlanan projede, Taşlık Koyu'nun denizi görebileceği, denizle ilişkilenebileceği aralık sadece 130 metre kalmaktadır. Bu haliyle Taşlık Koyu'nun denize açılan ağzının %80'i kapatılmaktadır. Ülkemizin nadir mavi bayraklı denizlerinden olan ancak son yıllarda kirlilik yükü artmış olan Taşlık Koyu'nu koruyacak bir önlem alınmış mıdır?

- 11) Proje diri olan Datça Fay hattına 6 km mesafededir ve son 30-35 yılda $M=5,7$ büyüklüğünde deprem yaşandığı belirtilmektedir. Olası bir depremde, deniz ekosistemini koruyacak ne gibi tedbirler alınmıştır? 2021 yılın sonbaharında inşaat ruhsatı almadan başlatılan geri hizmet bina inşasından önce herhangi bir zemin ve temel etüt çalışması yapılmış mıdır?